EUROPEAN ROMA MEDIA NETWORK

SPECIAL EDITION 01 · ROMANI · GURBETI

ISTORIJA · RELIGIJE · CIVILIZACIJE

O BARO PAJ

O potop ande religije thaj civilizacije

Romani · Gurbeti

AUTORI THAJ ISTRAŽIVAČI

Antonije Alijević

IZDAVAČ

ROMA VOICE · European Roma Media Network

DATUM PRIPREME

8. oktobar 2026.

Lačhi rat, phrala thaj phenja.

Avdive kamav te vakerav tumenge pala jekh tema savi džal maj dur sar jekh religija, jekh narodo vaj jekh sveto lil. Kaja tema si o baro paj — o potop. Kana ašunas pala o potop, but manuša gindin pe Nuh ando Kur’an vaj pe Noje ande Biblija. Ama kana džasa palpale ande purani istorija, arakhasa paramisja vi ande Mesopotamija, Indija, Iran, Grčka, Kina, Amerika thaj aver phuva.

Me na kamav te phenav kaj savore kadala paramisja si jekh isto događaj. Na phenav ni kaj i nauka sikavda jekh globalno potop pe sa i phuv. Trubul te džanas so si religijsko verovanje, so si purano likhardo lil, so si arheološko predmeto, so e geologa arakhle thaj so si usmeno vakeripe savo palal sas likhardo. Kana kadala stvari razlikisaras, šaj te haćaras so džanas thaj so još na džanas.

Ka džasa poglavlje pala poglavlje, andar 01 džiko 30. Anglal dikhas e purane lila, palal e paramisja andar aver naroda, thaj maj palal e tablice, e datumura thaj e fizičko tragura. Kadava si jekh lungo vakeripe ande trin dela, na tranda nepovezime buća. Te ašunas e izvora, thaj te na daras te pučhas.

O BARO PAJ ANDE SVETE LILJA THAJ PURANE CIVILIZACIJE

Phrala thaj phenja, anglal te džasa ande detaljura, dikhas angle amende save lila thaj save purane paramisja si. Si amenge o Kur’an, i Tora, i Biblija, sumerske thaj akadske tablice andar čik, sanskritske lila thaj paramisja andar Grčka, Indija thaj aver phuva. Na sas sa likharde ande jekh vrjama, na si ande jekh čhib thaj na si savore jekh vrsta izvora. Jekh lil si religijako, aver si purano epos, aver si paramisi savi manuša mujesa dena jekh avreske, thaj kasnije neko likharda la.

So dikhas ande but kadala paramisja? Avel upozorenje, avel baro paj, cikne grupi manušengo ačhen džuvde, kerel pes brodo vaj aver than kaj te arakhen pes, thaj pala kodo avel nevo početko. Ama e diferencije si bari stvar: ko bičhalda o paj, soske avilo, kozom vrjama trajisarda, ko ačhilo džuvdo thaj so e manuša kerde palal. Kana na dikhas kadala diferencije, amaro vakeripe na avel pošteno.

Te duj paramisja pačaven jekh avreske, kodo korkoro na sikavel kaj sas jekh događaj. Ama kana but naroda vakeren pala baro paj, šaj te pučhas: šaj li sas len realno sećanje pe bare poplave? Te arakhas lačho odgovor, trubul te čitinas o teksto, te dikhas o purano predmeto, o tragos ande phuv thaj so e džangle manuša arakhle. Na te izdumis, nego te pučhas thaj te rodel pes o čačipen.

AJETURA THAJ BIBLIJASKE STIHOJA · DIREKTNE LINKURA

Klikni pe o linko te čitines o ajet vaj o stihos. O religijsko teksto si izvoros pala verovanje; korkoro na si arheološko dokazo.

- Kur’an: Hud 11:44 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Biblija: Postanje 8:4 ↗Versko lil · ajet / stihos

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Oksford: sumersko predanje ↗Purano teksto / prevodo
- Sefaria: Postanje 6–9 ↗Versko lil · originalno teksto

O KUR’AN: NUH THAJ O BARO PAJ

Ando Kur’an o Nuh si Devlesko poslaniko savo džala ki pesko narodo te upozoril les. Ande sura Nuh 71:1 ando srpsko-bosansko prevod ačhel: „Mi smo poslali Nuha njegovom narodu: upozori svoj narod prije nego što ga stigne bolna kazna.“ Akate o vakeripe na počnil e brodosa, nego e upozorenjesa. Anglal avel o lav, avel vrjama kaj e manuša šaj te promenin pes, thaj tek pala kodo avel o kazna, kana e lav na kamle te ašunen.

Ande sura Hud 11:37 avel o naredba e Nuheske te kerel brodo pod Devlesko nadzor. Ande muslimansko tefsir o Nuh na si samo manuš savo kerda jekh brodo. Ov but vrjama vakerda, trpisarda asavipe thaj upozorisarda peske manušen. Ibn Kesir ande pesko tumačenje vakerel pala o upozorenje anglal i kazna thaj pala o vrjama savi sas dini e narodoske te pokajil pes. Kodo si religijsko tumačenje e tekstepsko.

Ama te na mešisaras duj stvari. O Kur’an na del amenge arheološko datum kana sas o potop. Ov del poruka pala odgovornost, nalačhi buća, pokajanje, paćipe thaj Devleski milost. O vernik šaj te arakhel peske ande kaja poruka duhovno značin. O historičari thaj geologi, palem, pučen aver pučipe: kaj si o fizičko tragos, kaj si o datum? Duj pučipa na si jekh.

AJETURA THAJ BIBLIJASKE STIHOJA · DIREKTNE LINKURA

Klikni pe o linko te čitines o ajet vaj o stihos. O religijsko teksto si izvoros pala verovanje; korkoro na si arheološko dokazo.

- Hud 11:25–26 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Hud 11:37 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Hud 11:40 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Hud 11:42–43 ↗Versko lil · ajet / stihos

• El-Kamer 54:11–13 ↗Versko lil · ajet / stihos

• Nuh 71:25 ↗Versko lil · ajet / stihos

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Kur’an, Hud 11:44 ↗Versko lil · originalno teksto

• Tefsir Ibn Kesira ↗Versko lil · originalno teksto

I TORA: NOJE THAJ O BRODO

Ande Tora, ando Postanak 6–9, o Noje si manuš pala savo avel o baro paj. Ando Postanak 6:14, ando B/H/S prevod, pišin: „Načini sebi kovčeg od drveta gofera.“ Ando Postanak 6:18 pišin pala savez: „A s tobom ću ustanoviti savez svoj.“ Kadala duj citatura sikaven so si barikano ande kaja paramisi: Devlesko naredba te kerel than kaj te spasol pes o dživipe, thaj o savez maškar o Devel thaj o manuš.

Ande jevrejsko tradicija o Noje si pravedno manuš ande vrjama kana but manuša kerenas nalačhe buća. O Raši thaj aver rabinske tumačura vakeren pala odgovornost, poslušnost thaj upozorenje. O Noje na ačhel korkoro: lesa ando brodo si peski familija thaj životinje. Kaja priča zato na vakerel samo pala jekh manuš, nego pala te sačuvil pes o dživipe.

Andar historija džanas kaj o Postanak si deo e hebrejsko Biblijako. O teksto sas oblikovano andre lungo vrjama ando prvo milenium anglal amari era; e rukopisura save ačhile si aver datumeske. Akava na sikavel kaj e paramisi tek tada počnisarda. Sikavel kaj o datum kana neko likharda vaj kopirisarda o lil na si isto sar o datum događajesko. Kaja diferencija ka avel barikani ande sa amaro vakeripe.

AJETURA THAJ BIBLIJASKE STIHOJA · DIREKTNE LINKURA

Klikni pe o linko te čitines o ajet vaj o stihos. O religijsko teksto si izvoros pala verovanje; korkoro na si arheološko dokazo.

• Postanje 6:13–22 (Tora) ↗Versko lil · ajet / stihos

• Postanje 7:6–16 (Tora) ↗Versko lil · ajet / stihos

• Postanje 6–9 (hebrejski tekst) ↗Versko lil · ajet / stihos

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Postanje, poglavlja 6–9 ↗Versko lil · originalno teksto

I BIBLIJA: NOJE, ŠTARVAR DEŠ ĐIVE THAJ O SAVEZ

Ande hrišćansko Biblija i paramisi pala o Noje si likhardi ando Postanak. Ašunas pala o bršind savo pelo štardeš đive thaj štardeš raća, pala o brodo, pala i golubica, pala i suki phuv thaj pala i duga. Ando Postanak 7:12 pišin pala o bršind, a ando Postanak 9:13 ačhel: „Stavljam dugu svoju u oblak, da bude znak saveza.“ Kaja duga avel jekh baro simbolo pala i katastrofa.

Ande hrišćansko tumačenje o potop si istovremeno o sud thaj o nevo početko. O Augustin, savo dživelas ando štarto thaj panđto šelberš, tumačisarda kaja priča kroz pučipa pala bezeh, spas, savez thaj Devleski volja. Kodo si teološko džanipe: o vernik pučel so i priča phenel leske pala lesko dživipe. I duga simboliziril o obećanje thaj i nada pala o baro paj.

Ama e Augustinesko tumačenje na si geološko tragos. Teologija del jekh vrsta odgovoro, a arheologija rodel o stvarno predmeto, i čik, e slojura thaj e purane naselja. Te na phenasa kaj jekh religijsko simbolo korkoro dokazisarel i globalno poplava. Kana džanas savo pučipe postavisardam, maj lačhes šaj te arakhas o odgovor, bi te mešisaras e verovanja e fizičko istraživanjesa.

AJETURA THAJ BIBLIJASKE STIHOJA · DIREKTNE LINKURA

Klikni pe o linko te čitines o ajet vaj o stihos. O religijsko teksto si izvoros pala verovanje; korkoro na si arheološko dokazo.

- Postanje 7:12 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Postanje 7:24 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Postanje 8:4 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Matej 24:37–39 ↗Versko lil · ajet / stihos

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Postanje 7–9 ↗Versko lil · originalno teksto

INDIJA: MANU THAJ MATSJA

Akana džas ande Indija. Ando purano sanskritsko teksto Šatapatha Brahmana si paramisi pala Manu thaj jekh mačho savo upozoril les kaj ka avel baro paj. O Manu sačuvil o mačho, a o mačho phenel leske te pripremil brodo. Kadava literarno slojo najbutivar čuvel pes ande vremenski okvir andar o 8. džiko o 6. šelberš anglal amari era, ama e tradicija šaj si maj purani.

Ande maj kasnija Matsja Purana o mačho avel Matsja, o avataro e Višnuesko. Kaja verzija si maj religijsko: vakerel pala o spas e živipnasko, pala o seme, o džanlipe thaj pala o nevo cikluso e svetosko. Akate dikhas sar jekh paramisi šaj te nakhel andar jekh vrjama ande aver, te del pes lake maj but detaljura thaj nevo značenje. Ista osnovno priča na značil isti likhardo lil.

Kaja indijsko priča na si korkori dokaz kaj o Manu thaj o Nuh sas ande jekh isto poplava. Ama si barikani soske sikavel kaj o upozorenje, o brodo thaj o nevo početko si purane motivura vi ande Indija. Te razlikisaras o purano teksto, o kasnijo tumačenje thaj o stvarno tragos e poplavako. Kana kerasa kadava, e publika šaj te razumin so sas likhardo thaj so još na džanas.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Šatapatha bramana 1.8.1 ↗Purano teksto / prevodo
- Bhagavata purana 8.24 ↗Purano teksto / prevodo

SUMER: ZIUSUDRA

Akana džas maj palpale, ki purani Mesopotamija. O Ziusudra si o manuš ande sumersko paramisi pala o baro paj. Andar Nippur ačhili jekh tablica andar čik, poznata sar CBS 10673, savi najbutivar datirinena ki vrjama paše 1650. berš anglal amari era. I tablica si andar kaja vrjama; i paramisi šaj sas maj purani, ama kodo trubul te rodel pes ande izvora.

Ande sačuvime kotor e tekstosko o Enki del upozorenje e Ziusudrake kaj e devla kamena te bičhaven o baro paj. Avel baro vetr, baro paj, thaj i katastrofa trajil efta đive thaj efta raća. Kana o paj ačhel te perel, o Ziusudra ikljol andar o brodo thaj del žrtva. Ande paramisi ov dobil vi posebno nagrada. Akava si sačuvimo literarno svedočanstvo, ne fotografija događajeski.

Soske si akava barikano? Soske našti te phenel neko kaj sa kadala paramisja šaj arakhas samo ande maj neve svete lila. Amende si stvarno tablica, klinasto pismo thaj than kaj sas arakhli. Ama te na džasa maj dur andar so e tablica sikavel: i tablica sikavel kaj e Sumera sas len paramisi pala o potop. Na sikavel korkori kaj sa i phuv sas ando paj jekh vrjama.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Penn Museum: CBS 10673 ↗Muzejsko / arhivsko izvoros
- Oksford: priča o potopu ↗Purano teksto / prevodo

GILGAMEŠ THAJ UTNAPIŠTIM

Ando Epos pala Gilgameš, ande tablica XI, o Gilgameš ašunel o vakeripe e Utnapištimestar. O Utnapištim phenel kaj o Ea upozorisarda les pala o baro paj. Ov trubulas te kerel brodo, te lel pesa peski familija thaj aver dživipe, thaj te arakhel len andar i katastrofa. Pala o baro paj bičhalel čirikljen te dikhel kaj ačhili li suki phuv, a maj palal del žrtva.

Si amenge vi jekh stvarno tablica, K.3375, savi but manuša akharen „Flood Tablet“. I tablica ačhili andar i biblioteka e Ašurbanipaleski ande Niniva thaj datiril pes ando 7. šelberš anglal amari era. Ama e Gilgamešesko epos thaj o motiv pala o baro paj si maj purane sar kaja kopija. Si vi aver akadske thaj sumerske verzije. Kopija na si isto sar o anglunipe e paramisjako.

Kana dikhas o brodo, i familija, e životinje, e čiriklja thaj i žrtva, normalno si te pučhas sar o Nojesko vakeripe thaj kaja mesopotamsko paramisi ličinen jekh avreske. E naučnika rodena književne veze thaj zajednička tradicija. O asiriologo Irving Finkel thaj aver džangle manuša vakerena pala e but verzije. Kodo na mangol kaj te phenasa „sa si isto“, nego te dikhas kaj si o izvoros thaj so del amenge.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Britanski muzej: tablica XI ↗Muzejsko / arhivsko izvoros
- Penn Museum: poređenje ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

ATRAHASIS

O Atrahasis si akadsko-babilonsko epos savo si sačuvimo ande purane babilonske tablice, posebno andar o 18. šelberš anglal amari era. Ande kaja paramisi e devla odlučinena te bičhaven baro paj pe manuša. O Ea del tajno upozorenje e Atrahasiseske, te kerel brodo thaj te sačuvil o dživipe. Vi akate si o upozorenje, o spas thaj o nevo početko, ama kaja priča si peske aver detaljura.

Barikano si te dikhas soske e devla ande akava epos kamena te bičhaven o paj. E manuša, sar phenel o teksto, sas but bučne thaj na denas e devlenge miro. Akava na si isto sar o moralno objašnjenje ande Biblija vaj o Kur’an. Ista slika e katastrofako šaj avel sa aver značenjasa. Kana phenasa kaj savore tekstura vakeren isto, amen na čitinas lačhes ni jekh andar lende.

O Atrahasis si barikano vi pala o datum, soske o purano sačuvimo literarno tekstos si maj anglal but aver sačuvime rukopisura. Ama kodo korkoro na sikavel kaj jekh aver religija samo kopirisarda sa. Sikavel kaj ande Mesopotamija i paramisi pala baro paj sas likhardi but purane vrjamatar. Pala direktno pozajmica vaj književno veza trubul maj but tekstosko istraživanje.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Britanski muzej: Atrahasis III ↗Muzejsko / arhivsko izvoros
- Britanski muzej: DT.42 ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

ELAM THAJ SUSA

Akana dikhas o Elam thaj o Susa, ki današnjo jugozapadno Iran, paše Mesopotamija. Kadala phuva sas but dugo ando kontakto e Sumerosa, Akadosa thaj Babilonosa. Arheologija sikavel trgovina, e pismenge sistemura, e purane gradura thaj sar e kultura čuvisarde jekh avrestar. E manuša na dživenas odvojime andar savore; e ideje džanas jekh thanestar ki aver than.

Ama ovde trubul te phenav jekh barikani stvar. Na arakhlo jekh sigurno sačuvimo elamsko teksto pala o Ziusudra savo bi sas isto sar o sumersko vakeripe. Zato na ka inventarisaras jekh „elamsko potop“ samo soske Susa sas paše Mesopotamija. Šaj te vakeras pala e kulturne veze, pala realne poplave thaj pala mogućnost kaj e paramisja phirenas maškar e naroda. Ama te na phenasa kaj si amenge lil kana nane.

O Susa sas baro centro ando trito thaj dujto milenium anglal amari era. E lila, e tablice thaj e purane objektura sikaven kaj kadava regiono na sas izolovime. Akate si amaro pravilo: kana si tragos, te sikavas les; kana nane, te phenasa „na džanas“. I lačhi istorija na avel andar e bare lava, nego andar e čače izvora.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Encyclopaedia Iranica: Elam ↗Izvoros te proveris

• Iranica: iskopavanja Suze ↗Izvoros te proveris

EGIPAT: O PAJ, NUN THAJ O NIL

Ande purano Egipat o paj sas barikano. Ande egipatsko religijsko gindipe si o Nun, o purano paj andar savo počnil o stvaranje. O Nil denas dživipe, njive thaj habe e manušenge, ama kana avilas but baro paj, šaj kerelas vi šteta. Pala kadava e Egipćana sas len bare paramisja thaj ritualura pala o red, o haos thaj o nevo početko.

Ama te na kerasa lažno paćipe kaj ande Egipat si jekh isto lil sar o Noje vaj o Utnapištim. Na si amenge jekh standardno egipatsko paramisi kaj jekh pravedno manuš kerel brodo, lel savore životinjen thaj preživol jekh globalno poplava. Ande Egipat majbut dikhas simbolika e pajoski thaj o cikluso e Nilestar, a na isto narativo andar o potop.

O historik religijako Jan Assmann thaj aver egiptologa sikaven sar e Egipćana gindinenas pala o red thaj o haos. Kodo amenge pomožil te haćaras soske o paj si butivar maj but sar samo priroda. Šaj te značil dživipe, dar, meripe vaj nevo stvaranje. Te razlikisaras e simbolura andar e fizičko događaja; kodo na ciknarel e purane narodeski kultura, nego del lake čačo than.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Global Egyptian Museum: Nun ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

KINA: JÜ O BARO THAJ E BARE PAJA

Ande kinesko paramisja si o Jü, vaj Yu the Great. Ov na ačhel ande brodo sar o Noje. I paramisi phenel kaj ov kerda kanala, kerda put e pajoske, thaj pomaga e manušenge te na merel o sveto andar e bare poplave. O vakeripe sas povezimo e purane kineske dinastijenca, a maj palal likhardo ande klasične lila sar o Shu Jing.

Akate dikhas bari diferencija. Ande jekh paramisi o spas si te džal pes ando brodo. Ande kaja kinesko paramisi o spas si te kerel pes bući, te del pes put e pajoske thaj te phirel pes o red. Zato te na phenasa kaj i kinesko priča si „isto Noje“. E motiva šaj ličinen, ama e manušeski bući thaj o način e spasosko si aver.

Ande Kina e arheologa thaj geologa arakhle tragura bare purane poplavengo. Ama e veza maškar jekh konkretno poplava thaj i paramisi pala Yu još si pučipe pe savo e naučnika na dena savore jekh odgovor. Šaj te phenasa kaj si realne poplave thaj si kulturno sećanje pala baro paj. Te na phenasa sar sigurno jekh stvar savi još si ande rasprava.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Science: kineska velika poplava ↗Naučno istraživanje

• Science: naučna kritika ↗Naučno istraživanje

GRČKA: DEUKALION THAJ PIRA

Ande grčko paramisja o Deukalion thaj i Pira ačhen džuvde kana o Zeus bičhalel baro paj. Pala i katastrofa, kana o paj perel, lengo vakeripe si povezimo e nevo početkosa e manušengo. O Apolodor, o Ovidije thaj aver purane autori sačuvinde različite verzije e paramisjake; na si savore detaljura jekh.

Akate avel amenge o motiv pala devlikano sud, o baro paj, cikne grupi savo ačhilo džuvdo thaj o nevo dživipe. Ama o Deukalion na si o Noje, a o Zeus na si o Devel andar e monoteističke religije. Te dikhas jekh avresko teksto ande lesko vlastito konteksto. Ako e detaljura menjin pes, trubul te sikavas e diferencije, na te čhivas savore paramisja ande jekh lil.

Ando purano Mediteran e manuša phirenas maškar e phuva: trgovci, vojnici, pisara thaj religijske manuša. E paramisja šaj te phiren lesa thaj te menjin pes. Kodo na sikavel automatski kaj neko kopirisarda jekh averes. Sikavel kaj kulturno razmena sas mogući thaj butivar stvarni. I istorija rodel konkretne putura thaj datumura, na samo slične lava.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Perseus: Apolodor 1.7.2 ↗Akademsko / purano teksto

E MAJE: POPOL VUH THAJ O PURANO SVETO

Ando Popol Vuh, o lil e K’iche’ Majengo, avel o vakeripe pala e purane stvaranja e manušengo thaj pala leno uništenje kana na uspisarde. Ande jekh andar kadala paramisja avel vi baro paj. O sačuvimo teksto si likhardo ande kolonijalno vrjama, ama o vakeripe čuvel maj purane usmene tradicije. Zato o datum e zapisosko na del korkoro o datum kana e manuša anglal vakerenas kaja paramisi.

Te na akharas akava „o majsko Noje“. Kodo bi ciknardo jekh aver narodesko purano džanlipe. O Popol Vuh si pesko svetosko red, peske ciklusa e stvaranjesko thaj peske religijske poruke. E manuša save čuvenas kaja priča sas len pesko dživipe, čhib thaj kultura, na sas samo jekh dodatko katar i Biblija.

Soske onda kamas te dikhas kadava lil? Soske vi akate avel o motiv pala o paj savo našavel jekh purano sveto. Šaj kodo avel andar realne poplave, andar i dar e pajostar, andar simbolika vaj andar but buća khetane. So šaj te phenasa, si kaj o motiv postojil. So na šaj te phenasa, si kaj sigurano sas isto događaj sar ande Mesopotamija.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Kongresna biblioteka: Popol Vuh ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

• Popol Vuh: stari prevod ↗Purano teksto / prevodo

AUSTRALIJA: E ABORIDŽINSKE PURANE PARAMISJA

Ande Australija si but aver-aver aboridžinske zajednice. Na si sa len jekh jedino paramisi pala o baro paj. Neke zajednice vakeren pala o morsko paj savo uštavilo pes, pala e phuva save anglal sas suki a akana si tala o paj, pala e svete thana thaj pala e manuša save gele pe učhe thana te arakhen pes. Svaka paramisi avel andar peski zajednica.

E naučnika rodena šaj li neke paramisja čuvena sećanje andar i vrjama kana o more uštavilo pes pala o poslednjo ledeno doba. Kodo si interesantno pučipe, ama trubul te avas pažljivo. Jekh usmeno paramisi na si instrumentos kaj merel o datum geologijako. Te na phenasa kaj sa akala priče si sigurno isto stare vaj sa vakeren jekh događaj.

Akava sikavel sar jekh zajednica šaj te čuvel sećanje longo vrjama, posebno kana o paj promenil e obale, e thana kaj dživenas e manuša thaj lengo dživipe. Ama te na čhivas savore australijske naroda ande jekh grupa sa jekh paramisjasa. O poštovanje počnil kana ašunas svako narodo sar vakarel peski vlastito istorija.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Univerzitet Flinders: Ngurunderi ↗Naučno istraživanje

SEVERNO AMERIKA: BUT NARODURA, BUT PARAMISJA

Ande severno Amerika sas thaj si but purane autohtone naroda: Hopi, Navajo, Ojibwe, Cree thaj but aver. Neke ande lende vakeren pala bare paja, pala e manuša save gele pe učhe thana, ačhile ande čamci vaj arakhle aver put te spasin pes. Ama na si jekh jedino „indijansko“ paramisi kaj savore naroda džanen sar isto.

Neke kadala paramisja vakeren pala o svetosko stvaranje, neke pala lačhi thaj nalačhi bući, a neke pala lokalne poplave. Pala o kontakto e hrišćanstvosa neke priče sas likharde ande aver vrjama, katar aver pisara. Zato e historikura trubul te dikhen ko likharda, kana likharda thaj sar o teksto si menjimo. Jekh zapis na avel avtomatski isto sar o purano usmeno vakeripe.

So si amenge o zaključak? O motiv pala baro paj avel ande but thana, ama svako usmeno paramisi na si direktno istorijsko izveštaj. Kana šunas len, te poštujisaras e narodosko glaso thaj te rodel pes o izvoros. Ako phenasa maj but nego so o izvoros del amenge, amen kerasa nalačhi bući i e narodoske i e istorijake.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Smithsonian: severnoameričke priče ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

• Smithsonian: Before the Flood ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

ANDE: VIRAKOČA THAJ O BARO PAJ

Ande Ande, ande purane paramisja e Inkengo thaj e narodengo save sas anglal lende, avel o anav Virakoča. Neke kasnije kronike vakeren pala o purano manušikano sveto savo sas našavdo e bare pajosa. Pala i katastrofa ačhen džuvde cikne grupi, vaj avel nevo stvaranje e manušengo. Akava si aver paramisi pala o kraj jekh svetosko thaj o početko e avresko.

Ama majbut detaljura save akana džanas si likharde katar španske kolonijalne hroničara ando 16. thaj 17. šelberš. Kodo si but maj palal sar o purano usmeno vakeripe e narodengo ande Ande. E manuša save likharde kadala buća sas len peski religija thaj peski kultura, thaj kodo šaj te promenil o način sar sas priča sačuvimi. Zato trubul te phenasa ko si o zapisivačo thaj kana sas o lil likhardo.

Vi akate dikhas o upozorenje vaj sud, o baro paj, cikne grupi preživime thaj o nevo početko. Ama o sličimo motiv na sikavel korkoro kaj o Virakoča thaj o Noje vakeren pala jekh isto istorijsko događaj. I komparacija si interesantni tek kana poštujisaras so si isto thaj so na si isto.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Cambridge: rukopis Huarochirí ↗Akademsko / purano teksto

IRAN: JIMA THAJ I VARA

Akana dikhas jekh barikani diferencija. Ande Avesta, posebno ando Vendidad 2, o Ahura Mazda upozoril e Jima, savo vi akharen Yima, kaj ka avel bari, merimaski šil thaj jekh katastrofalno zima. O Jima trubul te kerel Vara, jekh arakhado than, kaj te čuvel e manušen, e životinjen thaj o seme e dživipnasko, te ačhen džuvde.

Neke internet stranice vakeren pala kadava sar te si „iransko potop“. Ama ando teksto i katastrofa na si o baro paj sar ande Nojeski priča. Si bari šil thaj o dar andar našavipe e dživipnasko. O sličimo motiv si ando upozorenje, ando arakhado than thaj ando spas. O način e katastrofako si aver. Te vakeras kadava jasno, na te kerasa sa e paramisjendar jekh priča.

O Jimesko vakeripe sikavel soske trubul te čitinas o originalno izvoros vaj lačho prevod. Kana na dikhas e diferencije, e publika šaj te gindil kaj sikavdam jekh dokazo, a amende sas samo jekh sličimo motiv. Amaro ciljo si te haćaras sar e naroda gindinenas pala o našavipe, o spas thaj o nevo dživipe.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Avesta: Vendidad 2 ↗Purano teksto / prevodo

ARHEOLOGIJA: UR, ŠURUPAK, KIŠ THAJ NIPUR

Akana avel o pučipe savo but manuša kamena te ašunen: so arakhli i arheologija ande Mesopotamija? E arheologa arakhle slojura čikake thaj tragura poplavengo ande but purane gradura, sar Ur, Šurupak thaj Kiš. Ama kadala slojura na si savore andar jekh isto vrjama. Svako than si peski phuv thaj peski istorija.

Ande Šurupak butivar spomin pes jekh baro poplavno slojo paše o 2900. berš anglal amari era. Ande Ur sas arakhle vi aver slojura andar aver vrjama. Ande nizine e Tigris thaj Eufrat e bare paja šaj te našavenas khera, njive thaj purane naselja. Zato realne regionalne poplave na si samo paramisi; lengo tragos si arakhlo.

Ama akate trubul te phenav jasno: kadala tragura na sikaven jekh istovremeno globalno potop pe sa i phuv. E slojura sikaven but lokalne vaj regionalne katastrofe. Šaj te avel kaj e manuša čuvisarde sećanje pala kadala događaja ande paramisja save palal likharde. Ama kaja veza još mangol istraživanje, na samo jekh loke rečenica kaj „sa sas jekh“.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Penn Museum: nalazi u Uru ↗Muzejsko / arhivsko izvoros
- Penn Museum: naknadna analiza ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

GEOLOGIJA THAJ I VRJAMA E PHUVJAKI

I geologija rodel so ačhilo ande phuv, ande e barebara, ande o paj thaj ande e morsko obale. Pala o poslednjo ledeno doba, andar o vrjama paše 20.000 berš anglal, o nivelo e morosko uštavilo pes ukupno paše 120 metra, ama kroz but hiljade berša. E obale sas tala paj, e lenja menjisarde peske putura, a e thana kaj anglal dživenas e manuša šaj akana te aven tala more.

Si vi aver katastrofalne poplave: kana pherdo ledeno jezero phagel pes, kana lenja ikljon andar peske obale, vaj kana i priroda kerel naglo promena. Akava sikavel kaj bare poplave sas realne thaj šaj te ačhen but dugo ande e narodengo sećanje. Ama jekh regionalno katastrofa na si isto sar jekh globalno događaj.

E geologa na arakhen jekh isto slojo andar isto datum pe sa i planeta, savo bi sikavelo kaj savore phuva sas tala paj ande jekh istorijsko vrjama. Te phenasa kodo sar si: bare realne poplave sas thaj si dokumentime. Jekh istovremeno globalno potop, sar konkretno istorijsko događaj, na si naučno potvrđimo. Akava na našavel e paramisjako značin; samo sikavel kaj si i granica e dokazoski.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- USGS: nivo mora i klima ↗Naučno istraživanje
- USGS: ledeno doba ↗Naučno istraživanje

ANGLUNO ZAKLJUČAK: SLIČNE MOTIVURA, AVER PARAMISJA

Phrala thaj phenja, so džikaj akana dikhlam? Ande Mesopotamija si but purane likharde paramisja pala Ziusudra, Atrahasis thaj Utnapištim. Ande Tora thaj Biblija avel o Noje, ando Kur'an avel o Nuh. Ande Indija si o Manu, ande Kina o Jü, ande Grčka o Deukalion, a ande Amerika thaj Australija sas but aver usmene paramisja. Akava ne značil kaj sa kadala naroda džanas jekh isto verzija.

Jekh manuš phenel: „Evo, sa akava si dokaz kaj sas samo jekh potop." Aver phenel: „Sa si samo paramisi." Me na kamav te džav ni pe jekh kraj. O čačipen si maj pharo sar duj kratke rečenice. E purane lila sikaven kaj e manuša but anglal vakerenas pala o baro paj. Arheologija thaj geologija sikaven kaj sas realne bare poplave. Ama na si amenge dovoljne tragura te phenas kaj sa kadala priče si jekh isto globalno događaj.

Akana ka dikhas maj paše e konkretne tablice, e rukopisura thaj e datumura. Ka pučhas so jekh predmet sikavel, a so na šaj te sikavel. Kodo si o put kaj šaj te avel lačho istraživanje: na te dara te pučhas, ama vi na te kerasa lače lava pe mesto e izvorengo.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Penn Museum: uporedna analiza ↗Muzejsko / arhivsko izvoros
- Oksford: sumerski prevod ↗Purano teksto / prevodo

O KUR'AN: O AGOR E POTOPOSKO THAJ NEVO POČETKO

Ande sura Hud 11:44, ando B/H/S prevod, pišin: „O Zemljo, progutaj vodu svoju, a o nebo, prestani!" Ande kuransko vakeripe o paj povučil pes, o brodo ačhel pe Džudi thaj i katastrofa avel ko agor. Ande islamsko tradicija akava si o moment kana pala o baro paj šaj te počnil nevo dživipe.

O Kur'an akate na kerel geološko mapa vaj precizno datiranje e događajesko. Leski poruka si moralno thaj religijsko: upozorenje, manušesko izboro, nalačhe bućenge posledice, spas thaj Devleski milost. O Ibn Kesir ande pesko tefsir vakerel pala o pravda thaj pala o milost. Kana kodo čitinas, te džanas kaj si tumačenje e verako, a na arheološko izveštaj.

O Kur'an si povezimo e 7. šelberšesa amari erako. Si sačuvime vi purane kuranske rukopisura andar kadava rano period. Ama o datum e rukopisosko na si datum e potoposko. Jekh dokumento šaj te del amenge džanlipe pala o tekstoski istorija, ama pala o fizičko događaj trubul aver tragura. Kaja diferencija ačhel barikani ande sa e 30 poglavlja.

AJETURA THAJ BIBLIJASKE STIHOJA · DIREKTNE LINKURA

Klikni pe o linko te čitines o ajet vaj o stihos. O religijsko teksto si izvoros pala verovanje; korkoro na si arheološko dokazo.

- Hud 11:44 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Hud 11:45–47 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Hud 11:48 ↗Versko lil · ajet / stihos
- El-Ankebut 29:14–15 ↗Versko lil · ajet / stihos

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Kur’an 11:44 ↗Versko lil · originalno teksto

I BIBLIJA THAJ I TORA: O SAVEZ PALA O PAJ

Pala o baro paj i priča ando Postanak na ačhel samo pe o spas. Ando Postanak 8:21 pišin pala o obećanje kaj o dživipe na ka avel palem našavdo pe isto način. Ando Postanak 9:13 i duga avel znako e savezosko. Kaja slika e dugaki ačhili but džangli ande jevrejsko thaj hrišćansko tradicija.

O savez si barikano religijsko motiv. O sud na si o poslednjo lav; pala leste avel odgovornost, nevo dživipe thaj obećanje. Zato kana jekh vernik dikhel i duga, šaj te gindil pe kaja biblijsko poruka. Ama o simbolo korkoro na del amenge datum kana jekh konkretno poplava sas.

E rukopisura e hebrejsko Biblijake, e masoretsko tradicija thaj e purane fragmentura sar e Svici andar Mrtvo more, pomožinen te dikhas sar e teksto ačhilo kroz vrjama. Kadala si svedoka e likharde laveske. E geološko tragura si aver vrsta svedoka. Kana len mešisaras, phageras o razumevanje; kana len razlikisaras, poštujisaras i o lil thaj i historija.

AJETURA THAJ BIBLIJASKE STIHOJA · DIREKTNE LINKURA

Klikni pe o linko te čitines o ajet vaj o stihos. O religijsko teksto si izvoros pala verovanje; korkoro na si arheološko dokazo.

• Postanje 8:20–22 ↗Versko lil · ajet / stihos

• Postanje 9:8–11 ↗Versko lil · ajet / stihos

• Postanje 9:12–17 ↗Versko lil · ajet / stihos

• Postanje 9:13 (hebrejski) ↗Versko lil · ajet / stihos

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Postanje 8–9 ↗Versko lil · originalno teksto

ARHEOLOGIJA E MESOPOTAMIJAKI: SO ŠAJ TE SIKAVAS

Akana maj paše dikhas e purane gradura. Šurupak, Ur, Kiš thaj Nipur na den amenge jekh jednostavno rečenica kaj „akate sas globalno potop“. Svako grad si peske slojura phuvjake, peske datumura thaj peski istorija kana e manuša dživenas, pala kodo možda mukhle o than vaj palem avile. I stratigrafija, o čitanje e slojengo, si barikani bući e arheologengi.

Ande Šurupak jekh slojo andar bari poplava često povezil pes e vrjamasa paše 2900. anglal amari era. Ande Ur o Leonard Woolley arakhlja debelo slojo čikako, ama lesko datum thaj konteksto na si isto sar ande Šurupak. Ande Kiš si but slojura poplavengo. O Nipur si važno vi soske arakhle pes akate e purane

sumerske tablice, maškar lende vi tekstos pala baro paj.

So akava sikavel? Kaj e bare poplave sas deo e realno dživipnasko ande Mesopotamija. So na sikavel? Kaj sa e gradura sas poplavime jekh vrjama vaj kaj sa i planeta sas tala paj. Kana pošteno razlikisaras kadala pučipa, e publika šaj te dikhel kaj amaro vakeripe si pe izvorura, na pe izmisljanje.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Penn Museum: potop Mesopotamije ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

• Izvorni izveštaj o Uru ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

GILGAMEŠ: JEKH STVARNO TABLICA ANDO MUZEJ

Akana te dikhas jekh predmet savo si amenge sačuvimo: tablica K.3375, butivar akhardi „Flood Tablet“, ando British Museum. Kaja neoasirsko kopija si andar o 7. šelberš anglal amari era. Sas arakhli ande Kujundžik, o than e purane Ninivako. Pe late si o kotor e 11. tablicake e Epososko pala Gilgameš, kaj avel i paramisi e Utnapištimeski.

Kadava predmet na si samo moderno prepričavanje. Si stvarno čikaki tablica sa klinasto pismosa. Ama kaja fizičko kopija na si početko e paramisjako. E Utnapištimesko vakeripe si povezimo e maj purane književne tradicijasa. Zato kana phenas o datum e tablicako, te na phenasa kaj kodo si datum e potoposko thaj ni o angluni vrjama kana e manuša vakerenas kaja priča.

O Irving Finkel thaj aver asiriologa sikaven kaj e mesopotamske tekstura sas len lungo istorija, but kopije thaj but verzije. Amaro govoros šaj te sikavel e publikake konkretno predmet, muzejo, than, čhib thaj datiranje. Kodo si maj zoralo sar bilo savo senzacionalno naslovo savo ačhel bi izvorengo.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Britanski muzej: Gilgameš XI ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

• Britanski muzej: klinasto pismo ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

ZIUSUDRA: CBS 10673 THAJ O SUMERSKO TRAGOS

O CBS 10673, savo si ando Penn Museum, si phagardi čikaki tablica andar Nipur. Najbutivar datirinena la paše o 1650. berš anglal amari era. O teksto si likhardo sumerske čhibjasa, ande klinasto pismo. Ande e kotora save ačhile si vakeripe pala purane gradura, upozorenje e Ziusudrake, o baro paj savo trajisarda efta đive thaj efta raća, thaj pala i žrtva thaj i nagrada.

O Samuel Noah Kramer sas jekh džanglo sumerologo savo but kerda pe akava teksto. Leski bući pomožisarda e naučnikenge te dikhen sar o Ziusudra avel ande purani sumersko tradicija thaj sar šaj te uporedil pes e Utnapištimesa thaj e Atrahasisesa. Ama e paralelura mangena lačho čitanje, soske e verzije na si savore isto.

Jekh tablica sikavel kaj o vakeripe postojisarda ande vrjama kana i tablica sas likhardi. Na sikavel korkori kozom bari sas jekh fizičko poplava pe sa i phuv. Te phenas kaj amende si jekh purano predmet, a te na kerasa e predmetostar maj but sar si, kodo na slabarel amaro govoros. Kerel les maj paćivalo.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Penn Museum: CBS 10673 ↗Muzejsko / arhivsko izvoros
- Oksford: Ziusudra ↗Purano teksto / prevodo

MANU: PURANI THAJ MAJ KASNIJA VERZIJA

Palem džas ko Manu, ama akana dikhas duj različite literarne vrjamja. Ande Šatapatha Brahmana, savo si purano vedisko teksto, e mačho upozoril e Manueske kaj ka avel baro paj. O Manu pripremil brodo thaj čuvel o seme e dživipnasko. E džangle manuša kadava tekstosko slojo najbutivar čuven maškar o 8. thaj o 6. šelberš anglal amari era.

I Matsja Purana si maj kasnija književno tradicija, andar o prvo milenium amari erako thaj vi maj kasnija dopune. Ande kaja verzija o Matsja avel o avataro e Višnuesko, thaj i paramisi del maj jasno religijsko značenje. Ista osnovno motiva šaj te dživol but šelberša, thaj svako nevo vrjama del leske pesko tumačenje.

Kana neko phenel „o indijsko lil si maj purano sar sa“, te pučhas: savo lil? Ko likharda les? Kaja si datirana kopija? A kaja si usmeno tradicija? O datum jekh kasnija rukopisosko, o datum e tekstoske slojosko thaj o datum e paramisjako na si jekh. Bi kaja diferencija e publika loke šaj te avel pogrešno informime.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Šatapatha bramana ↗Purano teksto / prevodo
- Bhagavata purana 8.24 ↗Purano teksto / prevodo

JIMA: BARI ŠIL, NA O BARO PAJ

Ande akava poglavlje kamav te ispravav jekh često greška pe internet. Ando Vendidad 2 o Jima na našel andar jekh Nojesko baro paj. O Ahura Mazda upozoril les pe bari šil savi ka našavel o dživipe. O Jima kerel i Vara, o arakhado than, kaj šaj te ačhen e manuša, e životinje thaj e seme. Akava si o sadržaj e avestansko paramisjako.

I sličnost e potopske paramisjenca si jasni: avel upozorenje, avel jekh grupa savi trubul te spasil pes, ačhel o seme e dživipnasko thaj pali katastrofa šaj te avel nevo početko. Ama o merimasko šil na si isto sar o baro paj. O čačo poređenje sikavel vi so si jekh vi so si aver, bi te menjas o tekstosko značenje.

Ando Iran arheologija sikavel purane naselja thaj klimatike promene, ama nane jekh direktno tragos savo bi sikavel kaj sas tačno jekh katastrofalno zima andar e Jimeski paramisi. Zato kaja ostanel religijsko-literarno tradicija, šaj sa sećanjenca e realno dživipnastar, ama na potvrđimo istorijsko događaj

ande kadava oblik.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Vendidad 2: Jima ↗Purano teksto / prevodo

KANA SAS LIKHARDE E IZVORA: VREMENSKO REDOSLEDO

Akana te čuvas amenge o vremensko redosledo. E starobabilonske tablice e Atrahasisestar si andar o 18. šelberš anglal amari era. E sačuvimi sumersko tablica pala Ziusudra datiril pes paše o 17. šelberš anglal amari era. E Gilgamešesko epos si but maj purano sar neke kasnija kopije, maškar lende tablica andar o 7. šelberš. O hebrejsko Postanak sas oblikovano ando prvo milenium anglal amari era. E Šatapatha Brahmana čuvena okvirno maškar o 8. thaj 6. šelberš anglal amari era. E grčke priče sas likharde ande but antikne vrjamja, a o Kur’an avel andar o 7. šelberš amari erako.

Te ačhel amenge jekh rečenica jasno: O DATUM E TEKSTOSKO NA SI ISTO SAR O DATUM E DOGAĐAJESKO. Jekh paramisi šaj te phirel mujesa stotine berša anglal te likharel pes. Vi jekh kasnija kopija šaj te čuvel but maj purano vakeripe. O purano sačuvimo lil sikavel amenge kana o lil sas likhardo, na automatski kana i katastrofa sas.

Kana kadava redosledo sikavas e publikake, te phenasa so džanas thaj so si još ande rasprava. Datuma si barikane, ama samo kana džanas so o datum merel. Bi kaja pažnja šaj te kerasa šukar vremensko linija, ama nalačho istorijsko zaključak.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

• Penn: datiranje CBS 10673 ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

• Britanski muzej: tablica XI ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

• LOC: Popol Vuh ↗Muzejsko / arhivsko izvoros

I NAUKA THAJ I ARHEOLOGIJA: KAJ AČHEL O DOKAZO

So šaj te merel i nauka? E slojura phuvjake, e minerala, e fosilura, o polen, o nivelo e morosko, e ledene jezgra thaj e radio-karbonske datumura. So šaj te arakhel i arheologija? E purane khera, e čikaki slojura, e našavde naselja, e stvarja save e manuša mukhle palal peste, thaj o način sar jekh grad palem uštavilo pes. Kadala si materijalne tragura save šaj te proučisaras.

Pala o poslednjo ledeno doba o nivelo e morosko uštavilo pes paše 120 metra, ama kroz hiljade berša, na ande jekh đive. Si vi dokazime regionalne katastrofalne poplave. Si vi poznata hipoteza pala naglo pheripe e Crno morosko, ama e detaljura pala late još si ande naučno rasprava. Te na phenasa kaj jekh hipoteza si završimo čačipen kana e naučnika još rodena.

I nauka na šaj andar jekh paramisi te merel Devleski namera vaj o moralno smisao. I religijsko priča korkori na šaj te sikavel globalno slojo phuvjako bi geološke podataka. Zato te phenasa prosto: i nauka rodel e

fizičko tragura, i vera del pesko tumačenje e smislosko. Kana džanas kadala diferencije, šaj te vakeras pošteno e vernikosa thaj e manušesa savo na paćal.

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Penn Museum: granice arheologije ↗Muzejsko / arhivsko izvoros
- USGS: istorija nivoa mora ↗Naučno istraživanje

AGOR: I VERA, I ISTORIJA THAJ O SEĆANJE

Phrala thaj phenja, akana avel amaro govoros ko agor. So šaj te phenasa pe čačipen? Angluno: e paramisja pala baro paj si purane thaj postojin ande but phuva. Dujto: maškar e maj purane sačuvime likharde verzije si e mesopotamske tekstura. Trito: i Tora, i Biblija thaj o Kur'an vakeren pala Noje vaj Nuh, pala upozorenje, sud, spas thaj nevo početko. Štarto: Indija, Grčka, Kina, Amerika, Australija thaj Iran si len peske vlastite paramisja save na si savore isto.

Panđto: i arheologija thaj i geologija sikaven kaj sas but realne bare poplave, regionalne katastrofe, uštavipe e morosko thaj našavipe e purane naseljengo. Ama na sikaven jekh jednostavno, istovremeno globalno potop ande jekh istorijsko vrjama. Zato te na phenasa maj but nego so e predmetura, e lila thaj e fizičko tragura den amenge te džanas.

Kaja tema na gubil pesko značin samo soske na džanas sa. Naprotiv. E purane paramisja sikaven kaj e manuša hiljadama berša gindinenas pala i priroda, pala o našavipe, pala i odgovornost thaj pala o nevo dživipe. E religije del peske moralne poruke. I historija sikavel kana thaj kaj e manuša dživenas. I arheologija arakhel e predmetura. I nauka rodel e fizičko tragura. Sa kadala šaj te ašunas, ama te na čhivas jekh pe mesto e avresko.

Me na kamav te koristisarav kadala paramisja te maravas e manušen jekh e avresa pala ko si „pobedniko". Kamav te pučhav: so ka mukhas amara čhavorenge? Ašunas li kana i priroda del upozorenje? Poštujisaras li i phuv, o paj thaj sa o dživipe? Sikljovas li andar i istorija vaj palem kerasa e iste greške? Kadala pučipa si vi amenge, na samo e purane narodenge.

Miro agor si akava: na džanas sa. Ama džanas kaj o baro paj, sar religijsko priča, sar sećanje pe realne poplave vaj sar simbolo, ačhilo jekh barikano motiv ande manušikani istorija. Baš zato trubul te rodel pes la pošteno, bi darako, bi fanatizmosko thaj bi te inventarisaras so nane ande e izvorura. Kana arakhas o čačipen, te phenasa les. Kana na džanas, te phenasa vi kodo.

Sastipen thaj baxt, phrala thaj phenja. Te poštujisaras e izvora thaj e manušen, te rodel pes o čačipen, thaj te na daras te phenasa „na džanav" kana nane dost dokazura. Kodo si o lačho džanlipe; kodo si i pošteno vakeripe.

AJETURA THAJ BIBLIJASKE STIHOJA · DIREKTNE LINKURA

Klikni pe o linko te čitines o ajet vaj o stihos. O religijsko teksto si izvoros pala verovanje; korkoro na si arheološko dokazo.

- Kur'an: Hud 11:44 ↗Versko lil · ajet / stihos
- Biblija: Postanje 8:4 ↗Versko lil · ajet / stihos

DIKH THAJ PROVERISAR E IZVORURA

Akate si e originalne teksta, e muzejske tablice thaj e naučne istraživanja. Proverisar so si stvarno likhardo thaj so šaj te sikavel o izvoros.

- Oksford: izvorni sumerski tekst ↗Purano teksto / prevodo
- Penn: arheologija i predanje ↗Muzejsko / arhivsko izvoros
- USGS: geološka evidencija ↗Naučno istraživanje

Cikno agor pala TikTok / publiko vakeripe

„Phrala thaj phenja, akaja tema na sikavel kaj trubul te paćas sa bukvalno, ama ni kaj trubul te našavas sa sar samo paramisi. Sikavel kaj e manuša but purane vrjamatar čuvenas sećanje pala o baro paj, pala bare katastrofe thaj pala nevo početko. Kaj si lil, te čitinas les. Kaj si tablica, te sikavas la. Kaj si tragos ande phuv, te dikhas so phenel o džanlipe. Kaj na džanas, te phenasa: na džanav. Gade rodel pes o čačipen.“

ROMA VOICE

EUROPEAN ROMA MEDIA NETWORK